

Refleksionsøvelse 1:

Hvad er traditioner?

Indisk chhaudans er en stolt tradition, som synes at række meget langt tilbage i tiden. Men hvornår er noget egentlig en tradition?

Definition af ordet tradition

En tradition er en "overlevering af normer, værdier, skikke og forestillinger til efterfølgende generationer" står der i Den Danske Ordbog over moderne dansk sprog.

En tradition er en "en skik, vane eller praksis som er overtaget fra eller taget op igen efter tidligere generationer og gentages efter et bestemt mønster eller bestemte regler".

Til hverdag hører man tit folk sige, at de *traditionen tro* gør ditten og datten, for eksempel at de *traditionen tro* danser om juletræet juleaften, eller *traditionen tro* skal holde Blå Mandag efter konfirmationen.

Denne talemåde, *traditionen tro*, betyder ifølge Den Dansk Ordbog, at det vi gør er "i overensstemmelse med det man plejer at gøre; som sædvanlig".

Ordet tradition egner sig altså godt til at pege på handlinger, der gentager sig år efter år.

Den Danske Ordbog

kan du finde på nettet:

<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?q=tradition>

Trin 1

Opgave

Nævn en tradition du kender fra din egen familie. Og nævn en tradition fra et andet land end Danmark, du har kendskab til. Du skal begrunde hvorfor dine eksempler er traditioner.

Læs

Læs derefter afsnittet 'Chhaudansens udvikling i Seraikella' i samlingsteksten.

Opgave

Hold øje med, hvilke dele af teksten om chhaudansens udvikling der viser, at der er tale om en tradition.

I teksten får vi at vide, at der har eksisteret dans i Seraikella lige så længe, som der har boet mennesker i området, og at de dyrebevægelser man kan se i dag i chhau, stammer helt tilbage fra dengang. Det samme gælder de dansebevægelser, der minder om en soldats kamp teknik. De stammer helt tilbage fra de selvforsvarsteknikker soldaterne havde i 1200 tallet.

Trin 2

Når man er færdig med at bruge ordet tradition til at 'pege på' alle de elementer, der har gentaget sig i chhau, så kan man godt sidde tilbage med en fornemmelse af, at intet har forandret sig i alle de år. Med de 'briller på' kan man få en følelse af, at grundelementerne i chhau er noget, der næsten uforanderligt er blevet gentaget i en uendelighed frem til i dag; at der er noget der har stået stille.

Traditioner er altid under skabelse

Hvis vi i stedet prøver at kigge efter alt det, som traditions-begrebet ovenfor ikke egner sig så godt til at indfange – hvis vi leder efter det, der ligger *udenfor* det, som traditions-begrebet peger på – så bliver det også meget tydeligt, at chhau har været under konstant forandring hele tiden. Det har jo været én lang forandringsproces.

Genlæs

Prøv at genlæse 'Chhauens udvikling i Seraikella' hvor du fokuserer på de ting der har forandret sig.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at al kultur – også det vi i daglig tale omtaler som traditioner – er noget der hele tiden skabes af nogen. En tradition er ikke en uforanderlig størrelse, der altid har været. Som al anden kultur, er traditioner i en evig skabelsesproces. Det bliver tydeligst for os, når vi indoptager helt nye traditioner så som Valentinesday og Halloween i Danmark.

Når man f.eks. danser chhau i dag, må dansen have en (ny) mening i den (nye) tid, vi lever i. Hvis det ikke havde nogen mening for nutidens mennesker, ville man vel ikke danse chhau? Ingen ville gide danse og ingen ville gide at se på det.

Traditionsbegrebet er på en måde lidt forførende, fordi det mest 'peger på' de elementer, der gentager sig år efter år – og ikke peger på de elementer der forandrer sig. Som fagbegreb er mange antropologer i dag derfor også lidt tilbageholdende med at give traditionsbegrebet en central plads i deres analyser. Begrebet tradition benyttes ovenikøbet nogle gange som synonym for kultur – hvilket er forståeligt, når man ser på definitionen på side 1 – og der kan det blive svært, at få nok fokus på kulturelle dynamikker og forandringer (Se f.eks. Macmillan Dictionary of Anthropology, 1986).

Trin 3

Eksperter i chhaudansens historie fortæller, at hvis man sætter chhaudansens udviklingshistorie under lup, så vil man opdage, at der faktisk hersker en del uenighed. Der findes nemlig forskellige udlægninger af historien. Eller flere historier - om man vil.

Peter Bjerregaard, der har udlagt den historie, du nu har læst ('Chhaudansens udvikling i Seraikella'), pointerer for eksempel i sin speciale-afhandling:

"Tracing the history of the Seraikella chhau is a practically impossible task" ... "One is immediately spun into a web mixed of mythological tales and contemporary politics trying to record 'historical facts' from local informants"

P. Bjerregaard, 2001: s. 25 i *The Noble Gift: An Ethnographic study...*

Og Susan Jean Thomson, der er antropolog ligesom Peter Bjerregaard, indleder sit historiske kapitel om chhau med dette citat fra en informant: "You won't find the real story of chhau – just various opinions, it cannot be traced"

Thomson, 1989: s. 61 i *Seraikella Chhau Dance and the Creation of Authority.*

Der er mange modsatrettede interesser på spil i dag i relation til chhaudans (og måske har der altid været det?), og det gør, at nogle er mere tilbøjelige til at tilslutte sig bestemte udlægninger af historien end andre. Desuden findes der ikke skriftlige kilder fra før 1930'erne, så frem til da baserer historien sig på mundtlige overleveringer – dvs. at historien fra før 1930 baserer sig på udsagn fra forskellige dansere og guruer, der har levet i perioden fra 1930 til 2020 (og f.eks. etnografers interviews med dem) og deres forskellige udlægninger af deres tip- eller tiptipoldeforældres udlægninger af historien.

Chhaudansen er langtfra den eneste case, hvor historien er tvetydig og genstand for en kamp om 'den sande oprindelse', hvilket illustrerer hvor vigtig den pointe er, som vi fremførte før, i øvelsen fra trin 2: en tradition skabes og genskabes - i sin (nye) samtid. Både som fortælling og som praksis. En tradition er ikke en uforanderlig størrelse, der altid har været.

Opgave

Udvælg en tradition og undersøg om der findes flere forskellige udlægninger af den, i de kilder du kan finde. Vær opmærksom på hvilke interesser, der kan være på spil, og hvilke typer af kilder du har med at gøre – baserer de sig på mundtlige eller skriftlige beretninger? Hvornår er de fra? Hvem er afsender på kilden, hvad er hans/hendes interesse i emnet og hvordan positionerer han/hun sig i debatten?

Overvej også hvilken erkendelsesinteresse du har: er det vigtigst for dig at finde frem til, hvilken historie du formoder er tættest på det, der virkelig er sket? eller er det lige så vigtigt, eller vigtigere for dig, at forstå hvorfor folk er uenige om 'sandheden' og hvordan disse forskellige opfattelser af sandheden ser ud?

Til Underviseren

Hvis man vil fordybe sig mere i emnet traditioner, kan det være vigtigt at forholde sig til konceptet 'invention of tradition' der blev lanceret i 1983 af Eric Hobsbawm og Terence Ranger i bogen 'Invention of Tradition'. Den centrale indsigt er at ...

”'traditioner' der fremstår som – eller hævdes at være – gamle, ofte er af ret ny oprindelse og sommetider er de opfundet”

Hobsbawm, 1983: s.1 (oversat fra engelsk).

I forbindelse med chhaudans bliver relevansen af Hobsbawms pointe tydelig, når Peter Bjerregaard skriver ...

”It turned out that all aspects of the dance (masks, movements, music, and attire) had been profoundly changed as the local royal family got involved in the dance in the 1930s” ... they ... ”created a new kind of dance that, while being presented as having existed since “time immemorial” (Ghosh 1938), took the dance out of its local context applying elements from Western ballet and classical Indian dance“

Bjerregaard, 2009: s.123 i Contemporary Ethnographic exhibitions (min understregning).